

Redengevende omschrijving – Ouderkerk aan den IJssel: IJsseldijk-Noord 2

Monumentnummer: 23/19

FEITELIJKE GEGEVENS

Adres	IJsseldijk-Noord 2, 2935 BG Ouderkerk aan den IJssel
Kadastraal nummer	Ouderkerk aan den IJssel C 4364
Naam object	n.v.t.
Complexonderdelen	n.v.t.
Oorspronkelijke functie	Woonhuis
Opdrachtgever	Niet bekend
Architect/aannemer	Niet bekend
Datering / Bouwjaar	ca. 1870 - 1880

(CULTUUR)HISTORISCHE ACHTERGROND

Notabelenwoningen

Het betreffende type woning, een middenganghuis, werd door de gegoede burgerij en plattelandsnotabelen vaak gekozen als woningtype vanwege de voorname uitstraling ervan. Vaak werd een dergelijk type bewoond door bijvoorbeeld een directeur, arts of burgemeester. De woning is daardoor illustratief voor de sociaal-economische ontwikkeling van de gemeente Krimpenerwaard gedurende de 19e eeuw. De vrije ligging in een tuin langs de dijk en het architectuurbeeld dragen bij aan het verbeelden van deze ontwikkeling.

STEDENBOUWKUNDIGE, LANDSCHAPPELIJKE SITUATIE

Ruimtelijke structuur Ouderkerk aan den IJssel

Ouderkerk aan den IJssel is in ca. de 10e eeuw ontstaan en is daarmee

één van de oudste nederzettingen langs de IJssel. Vermoedelijk stond er toen al een kerkje op de plaats van de huidige laatgotische kerk. Ouderkerk ontwikkelde zich als een smal en langgerekt dorp en werd een belangrijke kerkplaats voor de omliggende buurtschappen en dorpen. Dit zorgde voor een sterke verdichting (komvorming) rondom de kerk bij de T-splitsing Dorpsstraat /Kalverstraat. Voor de ontwikkeling van de kern waren de aanlegmogelijkheden voor schepen van belang. Deze werden in 19e en 20e eeuw aanzienlijk uitgebreid. Hierdoor ontwikkelde zich in deze periode de bebouwing langs het water aan de IJsseldijk-Noord, Dorpsstraat en IJsseldijk-West. De woning is illustratief voor de ontwikkeling van de dorpskern Gouderak, die richting het noorden en het zuiden een meer open karakter krijgt.

Ruimtelijke opbouw perceel

De woning ligt op een ruim perceel met daaromheen een aangelegde tuin. De tuin is ondersteunend aan de typologie van de woning, als woning voor de gegoede burger / notabele.

ARCHITECTUURHISTORISCHE WAARDE

Het pand betreft een 19e-eeuwse notabelenwoning van het voor de gemeente Krimpenerwaard kenmerkende middengangshuistype. De woning vertoont vele kenmerken van de eclectische bouwstijl, zoals geblokte pilasters en akroteriën in palmetvorm (hoekornamenten op het dak in de vorm van palmbalderen).

BESCHRIJVING

Het pand betreft een notabelenwoning van het type middenganghuis, wat een kenmerkend type is voor 19e-eeuwse notabelenwoningen in de gemeente Krimpenerwaard. Het is een vrijstaand, rechthoekig pand van één bouwlaag met zolder onder een afgeknot schilddak. De schilden van het dak zijn gedekt met grijze kruis- of bouletpannen; het plat is gedekt met bitumen. Aan weerszijden van de centrale Vlaamse gevel (dakkapel die in hetzelfde vlak ligt als de voorgevel) bevinden zich twee dakkapellen met driehoekig fronton.

De gevels zijn gemetseld in rode bakstenen in staand verband en vertoont vele kenmerken van de 19e-eeuwse eclectische bouwstijl. Zo is de middenpartij voorzien van geblokte pilasters aan weerszijden van de entree en van de Vlaamse gevel. De Vlaamse gevel is versierd met akroteriën (typisch 19e-eeuwse hoekversieringen) in de vorm van palmetten (waaivormig palmbiad) op de hoeken en een smalle piron vooraan de nok. De hoge vensters in de voorgevel hebben geprofileerde omlijstingen met palmetsluitstenen. De Vlaamse gevel is voorzien van dubbele openslaande deuren met roedenverdeling. De deuren worden aan de bovenzijde afgerond in een Tudorboog (een gedrukt type spitsboog met twee elkaar in het toppunt rakende rechte lijnen, waardoor er een stompe hoek ontstaat). Het balkon vóór de Vlaamse gevel heeft een decoratief uitgevoerd gietijzeren traliwerk.

WAARDENSTELLING

De notabelenwoning aan de IJsseldijk-Noord 2 te Ouderkerk aan den IJssel is van:

Cultuurhistorische waarde:

- Vanwege het middenganghuis als woning voor (plattelands)notabelen en daarmee als uiting van de sociaal-economische ontwikkeling binnen de gemeente Krimpenerwaard in de late 19e eeuw.

Stedenbouwkundige / landschappelijke waarde:

- Als beeldbepalend element binnen de historische ruimtelijke structuur van de kern Ouderkerk aan den IJssel en vanwege de afleesbaarheid daarvan.
- Als beeldbepalende historische schakel en ter illustratie van de typologische diversiteit van de bebouwing langs de IJsseldijk.
- De tuin ter ondersteuning van de typologie van de woning.

Architectuurhistorische waarde:

- Als fraai voorbeeld van een 19e-eeuwse notabelenwoning van het type middenganghuis.
- Vanwege de rijke ornamentiek in eclectische bouwstijl, zoals geblokte pilasters en akroteriën in palmetvormen.

Waarde vanwege de Gaafheid:

- Als gaaf bewaarde representant van het middengangtype als notabelenwoning.
- Vanwege de gaaf bewaarde vormgeving en detaillering.

Zeldzaamheidswaarde:

- Vanwege de zeldzaamheid binnen de gemeente Krimpenerwaard, zowel qua type als vanwege de rijke ornamentiek in eclectische bouwstijl.

IDENTITEIT KRIMPENERWAARD

De notabelenwoning aan de IJsseldijk-Noord 2 te Ouderkerk aan den IJssel draagt bij aan de ruimtelijke identiteit van de gemeente Krimpenerwaard vanwege:

1. Vanwege de ruimtelijke opbouw van het perceel, dat de historische groei van de kern afleesbaar maakt.
2. Vanwege de massa-opbouw van de woning in een bouwlaag onder een afgeknot schilddak en de kenmerkende symmetrie in de gevel voor notabelenwoningen.

BESCHERMING

De volgende onderdelen vallen onder de bescherming:

- Exterieur, bouwkundige structuur en waardevolle interieuronderdelen (met uitzondering van recent(e) sanitair, keuken(s) en badkamer(s)).

BRONNEN

- Enderink, S. (2016), *Het Krimpenerwaardboek*, Zwolle
- Groningen, C.L. van (1996), *De Krimpenerwaard*, Zwolle
- Hofkens, M., Ingen, M. Van, e.a. (1991), *Jongere bouwkunst en stedenbouw 1800 – 1945*. Monumenten inventarisatieproject

- Hoven, F. Van den (2002), *Op ontdekkingstocht door Krimpenerwaard en Lopikerwaard. Topografisch, cultuurhistorisch en recreatief handboek voor streekbewoners en toeristen.*
- Knoester, J.J. (2002), *Kernachtig Krimpenerwaard, 100 jaar plaatselijke geschiedenis.*
- Kroon, M. (2000), *Krimpenerwaardig, de geschiedenis van de Krimpenerwaard in woord en beeld.*
- Povée, H. (2004), *Tien eeuwen tussen Lek en IJssel: geschiedenis van de Lopikerwaard en de Krimpenerwaard.*
- Stenvert, R. e.a. (2004), *Monumenten in Nederland, deel Zuid-Holland.*
- Stichting Krimpenerwaard, *Monumenten in de Krimpenerwaard: in Haastrecht, Stolwijk, Vlist, Schoonhoven, Ammerstol, Bergambacht, Berkenwoude, Lekkerkerk, Krimpen aan de Lek, Krimpen aan den IJssel, Ouderkerk aan den IJssel, Gouderak: cultuurhistorisch waardevolle gebouwen en objecten in beeld.*
- Ven, G.P. van de (2004), *Mensen in een waard vol wind en water: geschiedenis van de Waterhuishouding in de Krimpenerwaard.*
- Topotijdreis.nl
- Beeldbank RCE, kadastrale minuut Ammerstol
- Streekarchief Midden-Holland (bouwvergunningen en foto's)
- joostdevree.nl